

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ & ΕΠΑ.Λ. Β'

21 ΜΑΪΟΥ 2012

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

- A.1.** Το κείμενο πραγματεύεται το διαχρονικό ρόλο της αρχαίας ελληνικής τέχνης στην πορεία της ανθρωπότητας. Αρχικά, τονίζεται ο οικουμενικός χαρακτήρας της τέχνης αυτής και η αγωνία του καλλιτέχνη να εκλογικεύσει τις μοιρολατρικές αντιλήψεις της ζωής. Τεκμήριο αυτής της προσφοράς αποτελούν τα αγάλματα, τα οποία αφενός αναπτερώνουν την ψυχή αφετέρου καταδεικνύουν την αναγκαιότητα ύπαρξης κοινωνικών δεσμών, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ο μοναδικός ρόλος της αρχαιοελληνικής τέχνης στη συγκρότηση μιας πολιτείας με ανεξάρτητο πνεύμα και αισθητική καλλιέργεια. Πέρα από τον πάντα επίκαιρο χαρακτήρα και την αδιαμφισβήτητη κοινωνική, αισθητική και πολιτισμική συνεισφορά της, εξάιρεται, στο τέλος, η συμβολή της στην κατάκτηση της αυτογνωσίας και της σταθερής πορείας του ανθρώπου.

Λέξεις 112

- B.1** Μπορεί εύκολα κανείς να διαπιστώσει το πόσο η σύγχρονη τέχνη έχει επηρεαστεί από την αρχαία αλλά και το πόσο η αρχαία τέχνη συχνά αντανakλά τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αποτελεί τη βάση του πολιτισμού και της εξέλιξης του ανθρώπου, καθώς, μέσα από αυτή, εκφράστηκαν σκέψεις και προβληματισμοί, κοινωνικοί και πολιτικοί πειραματισμοί, που οδήγησαν στην κατάκτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, της ελευθερίας ακόμη και του δημοκρατικού πολιτεύματος. Τα έργα της τέχνης αυτής, παραμένοντας εκφραστές των μεγάλων αυτών κατακτήσεων, υπάρχουν για να θυμίζουν διαχρονικά την αξία των ίδιων των ιδανικών, που αποτελούν ζητούμενο και της δικής μας εποχής. Γι' αυτό και η αρχαία ελληνική τέχνη, με την αισθητική της τελειότητα, παραμένει επίκαιρη και ζωντανή μέχρι σήμερα.

- B2 α.** Ο πρώτος τρόπος πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας είναι η **επίκληση στο συναίσθημα** «*Ιδού η απαρχή ... αέναο γίνεσθαι.*» Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιεί ως μέσο πειθούς την **αφήγηση** «*δάμασε η ελληνική τέχνη το ζώο πριν ανακαλύψει τον τέλειο άνθρωπο*», την **περιγραφή** «*το συντροφικό συναπάντημα του ανθρώπου ... προς το αέναο γίνεσθαι.*». Επιπρόσθετα, χρησιμοποιεί **ποιητική λειτουργία της γλώσσας με συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις**: «*δάμασε*», «*τέλεια μορφή*», «*ιδεατή πληρότητα*», **ερωτοαπόκριση** «*Ιδού η απαρχή της προσπάθειας ... γίνεσθαι*», **συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας** «*συντροφικό συναπάντημα, να αιχμαλωτίσει την τέλεια μορφή*», «*η αυγή του μυστηρίου*». Με όλα αυτά τα μέσα προσπαθεί να διεγείρει το **θαυμασμό** για την αξία της αρχαίας ελληνικής τέχνης

Ο δεύτερος τρόπος πειθούς είναι η επίκληση στη λογική. Ειδικότερα, παρατηρούμε την παρουσία, ως μέσου πειθούς, ενός επιχειρήματος «*Να γιατί ... δημιουργία ελευθερίας*», με το οποίο η συγγραφέας προσπαθεί να αποδείξει – να προβάλλει την αξία της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Επιπλέον, χρησιμοποιεί

ως τεκμήρια εμπειρικές αλήθειες «είναι η τέχνη πυξίδα ... δημιουργία ελευθερίας».

β) «το φως του λόγου, η αυγή του μυστηρίου, είναι η τέχνη πυξίδα, η νεογέννητη δημοκρατία, πνευματικής παλινοδότησης, καθαγιάζει και αγλαΐζει τους χώρους της πόλης, όρθιας σκέψης».

B3 α) επίτευγμα: κατόρθωμα
δαμάσει: υποτάξει, ημερεύσει τιθασεύσει
μετάβαση: πέρασμα, μεταφορά
πληρότητα: ολοκλήρωση
ουσιώδες: βασικό, κύριο, θεμελιώδες

β) έλλογη: άλογη, παράλογη
κοντά: μακριά
συνοπτικό: αναλυτικό, εκτενές
φυσικής: τεχνητής
αιχμαλωτίζει: απελευθερώσει, αποδεσμεύσει, χειραφετήσει

B4. Και στις δύο περιπτώσεις υπάρχει ενεργητική σύνταξη
«Διαγράφει... πολιτείας»:
Τα πλαίσια μιας πάντα ευνομούμενης και ισορροπημένης πολιτείας διαγράφονται από τον τεχνίτη.

«Δάμασε... άνθρωπο»:
Το ζώο δαμάστηκε από την ελληνική τέχνη πριν ανακαλυφθεί ο τέλειος άνθρωπος.

Γ1. **Επικοινωνιακό πλαίσιο:** Ομιλία σε ημερίδα του δήμου, ως εκπρόσωπος του σχολείου με θέμα «Τέχνη και Ζωή».

Ύφος: Σοβαρό, επίσημο.

Γλώσσα: αναφορική.

Μέσα πειθούς: επίκληση στη λογική αλλά και στο συναίσθημα.

Ρηματικά πρόσωπα: όλα, εκτός του β' ενικού.

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι.

Πρόλογος: Αναφορά στη σημερινή Παγκόσμια Ημέρα για την Πολιτισμική Διαφορετικότητα, το Διάλογο και την Ανάπτυξη και σύνδεσή της με την Τέχνη, ως μέσο πολιτισμικής δημιουργίας.

Σύντομη αναφορά στην έννοια της Τέχνης

Το σύνολο της ανθρώπινης δημιουργίας με βάση την πνευματική κατανόηση, επεξεργασία και ανάπλαση, κοινών εμπειριών της καθημερινής ζωής σε σχέση με το κοινωνικό, πολιτισμικό, ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο στο οποίο διέπονται, ονομάζεται **τέχνη**. Η διαδικασία, η οργάνωση, η έμπνευση με σκοπό την προσπάθεια αποτύπωσης των αισθήσεων αλλά και των συναισθημάτων, αποτελούν βασικό στοιχείο έκφρασης της Τέχνης.

Καλές τέχνες: Αρχιτεκτονική, Γλυπτική, Ζωγραφική, Ποίηση, Μουσική, Χορός, Κινηματογράφος (έβδομη τέχνη), Οπτικοακουστικές Τέχνες. Επίσης, Θέατρο, Όπερα, Λογοτεχνία, Χαρακτική, Φωτογραφία (όγδοη τέχνη), Κόμικς (λεγόμενη ένατη τέχνη).

Α' ερώτημα: Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

- **Στην ψυχή:** βασική μορφή ψυχαγωγίας, χαράς. Αποτελεί καταφύγιο στις δύσκολες στιγμές. Μέσο εκτόνωσης. Δημιουργεί μέθεξη στο θέαμα, στην ακρόαση, στην ανάγνωση. Εμπλουτίζει το συναισθηματικό κόσμο, Προκαλεί αισθητική συγκίνηση, αφυπνίζει το αίσθημα του "Ωραίου".
- **Στο ήθος:** ενισχύει την πορεία του νέου προς τον κόσμο των αρετών, τη δημιουργία υγιούς ηθικής συνείδησης, μέσω της αυτοκριτικής, της αυτογνωσίας και της ετερογνωσίας, αφού το νεαρό άτομο έρχεται σε επαφή με τη ζωή ανθρώπων "τόσο όμοιων αλλά και τόσο ανόμοιων" με αυτόν. Συνειδητοποιεί την ηθική υπόσταση, απαλλάσσεται από φανατισμούς, προλήψεις και δεισιδαιμονίες.
- **Στο πνεύμα:** πηγή γνώσης, διδάσκει, καλλιεργεί πνευματικές ιδιότητες, οξύνει και καλλιεργεί την κριτική σκέψη, Αναπτύσσει και εξάπτει τη φαντασία και την προσοχή. Προσφέροντας καλλιτεχνικά πρότυπα, δίνει τη δυνατότητα στους νέους να ξεφύγουν από την παθητική προσέγγισή της, και να περάσουν στην ενεργή ενασχόληση με αυτή. Δίνει το έναυσμα για προσωπική καλλιτεχνική δημιουργία σε όλο το φάσμα της Τέχνης.
- **Στις κοινωνικές σχέσεις:** καλλιεργεί κοινωνικές αρετές, και δεσμούς, προβάλλει ιδανικά, όπως η φιλία, η αλληλεγγύη, συνεργασία, φιλοπατρία, σφυρηλατεί την εθνική αλλά και την οικουμενική συνείδηση. Καθοδηγεί το νέο ιδεολογικά, πνευματικά και ηθικά. Ενισχύει την πολιτική του φυσιολογία και ενδυναμώνει την αγάπη του για την ελευθερία και τη Δημοκρατία. Βοηθάει το νέο να αντισταθεί στην προπαγάνδα και στην πάσης φύσεως χειραγώγηση.
- **Υλικός τομέας:** λειτουργεί απολυτρωτικά για το νέο, αφού τον απελευθερώνει από τις υλικές δεσμεύσεις. Απομακρύνει το νέο από την πεζότητα της καθημερινής ζωής, οδηγώντας τον στην εσωτερική και ψυχική ισορροπία. Τον βοηθά να αποκτήσει υγιή περιβαλλοντική συνείδηση.

Μεταβατική παράγραφος: η σημερινή κατάσταση στο χώρο του σχολείου δεν είναι η ιδανική. Οι ώρες διδασκαλίας των καλλιτεχνικών μαθημάτων περιορισμένες, ειδικότερα στο Λύκειο. Οι μαθητές δε δίνουν την απαραίτητη προσοχή στο μάθημα. Απαξιώνουν, ειρωνεύονται τα καλλιτεχνικά μαθήματα, τις επισκέψεις σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις ή χώρους Τέχνης και Πολιτισμού. Χρησιμοποιητική προσέγγιση των μαθημάτων. Ορισμένοι καθηγητές δεν έχουν την επάρκεια (καλλιτεχνική – διδακτική) για να διδάξουν το μάθημα. Γι' αυτό το λόγο επιβάλλεται να αναθεωρηθεί ο τρόπος με τον οποίο το Σχολείο επιδιώκει να συμβάλλει στην ουσιαστική επαφή των νέων με την Τέχνη.

Β' ερώτημα: Πώς το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στην ουσιαστική επαφή των νέων με την Τέχνη.

- Αναπροσαρμογή του αναλυτικού προγράμματος σε Δημοτικό – Γυμνάσιο – Λύκειο. Επιλογή διδακτικού προσωπικού με σαφή και αντικειμενικά κριτήρια. Δημιουργία ή υλικοτεχνική στήριξη των Εργαστηρίων για τα καλλιτεχνικά μαθήματα. Το Λύκειο να πάψει να λειτουργεί ως προθάλαμος του Πανεπιστημίου.
- Ανάθεση εργασιών ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής, φωτογραφίας. Δημιουργία θεατρικών ομάδων, μουσικών και χορευτικών συγκροτημάτων, με έμφαση όχι μόνο στην ελληνική παραδοσιακή Τέχνη, αλλά και σε σύγχρονες

μορφές παγκόσμιας εμβέλειας, ώστε να γίνει πιο προσιτή και ελκυστική στους νέους.

- Συχνότερες και ουσιαστικές επισκέψεις σε Μουσεία, Θέατρα – Κινηματογράφους, σε μνημεία «νατούρα». Το ουσιαστικό θα επιτευχθεί, από τη μία, με τη σωστή προετοιμασία (ανάθεση σε μαθητές της συγκέντρωσης ενημερωτικού υλικού γι' αυτούς τους χώρους - δράσεις) και, από την άλλη, την αποτύπωση, μετά την επίσκεψη, σε ζωγραφικούς πίνακες, ποίηση, φωτογραφία, των εντυπώσεων που σχημάτισαν οι μαθητές. Πολιτισμικές ανταλλαγές, μέσω του προγράμματος «Κομένιος» με σχολεία του εξωτερικού, συνδιοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με συμμετοχή όλων των Λυκείων της χώρας. Η πρωτοβουλία, για παράδειγμα, που ξεκίνησε πριν μερικά χρόνια για τη δημιουργία κινηματογραφικών ταινιών («Με μια κάμερα στο χέρι») είναι καλό να επανέλθει πιο οργανωμένα.

Επίλογος: Ευχή να αποτελέσει η σημερινή ημερίδα απαρχή για τη ριζική αλλαγή για την προσέγγιση της Τέχνης από τους νέους.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΜΕΤΑΒΑΣΗ